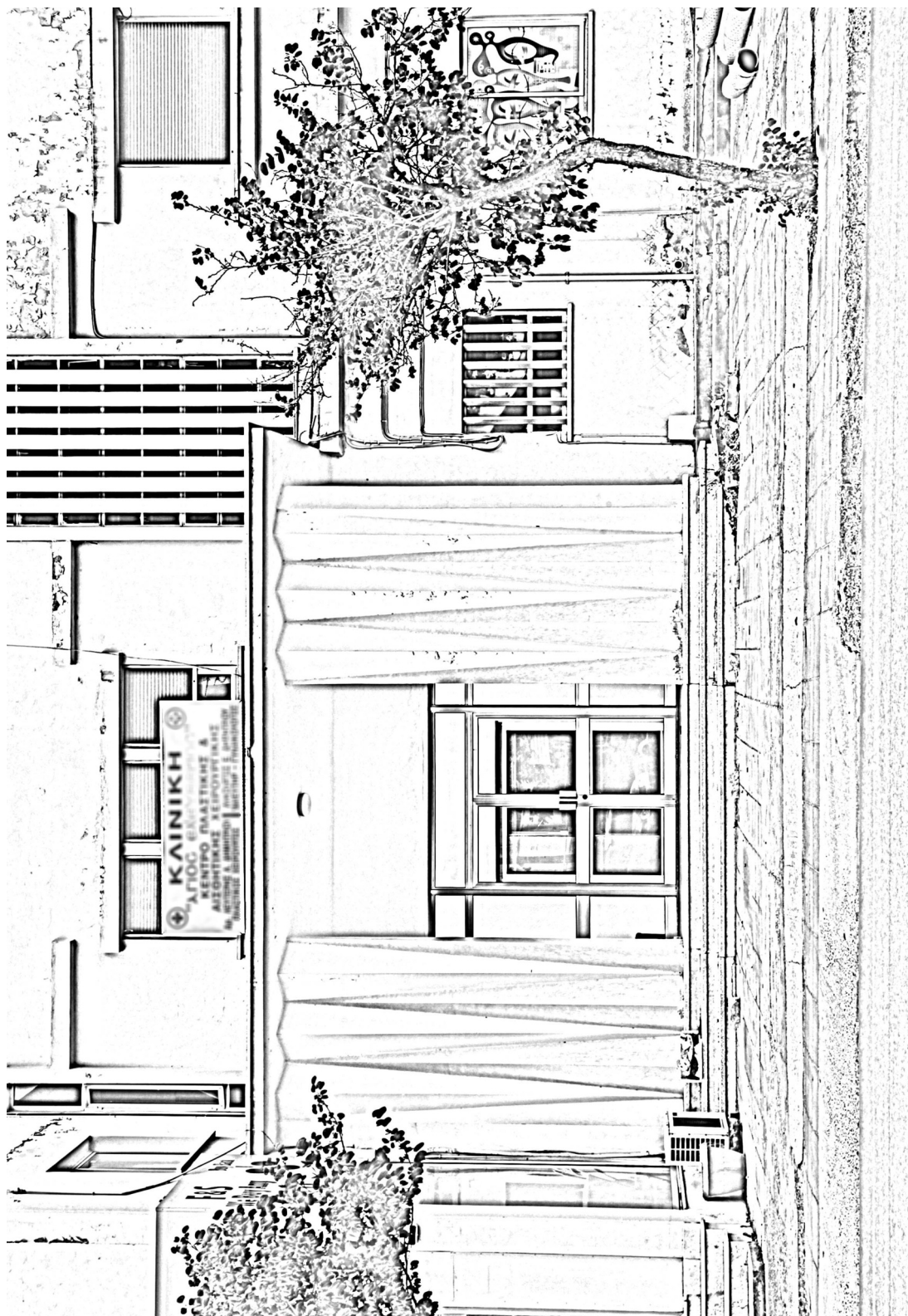

Καινοτόμες λύσεις ροής
Head and Hand series

Κυριακή Κώστα 2019

"Καινοτόμες λύσεις ροής / Head and Hand series" στο Φυτώριο

Ποιος είναι ο ρόλος του ανθρώπου απέναντι στη ροή του χρόνου και κατ' επέκταση στη φυσική ρευστότητα του περιβάλλοντος;

Το πρόγραμμα «Head and Hand» θα μπορούσε επιγραμματικά να περιγραφεί ως μια μελέτη πάνω στη συντήρηση και στον επαναπροσδιορισμό του χώρου. Με τη βοήθεια μιας ομάδας τεχνιτών, η Κυριακή Κώστα διακρίνει λεπτομέρειες στο αστικό περιβάλλον της Κύπρου, που χρήζουν αποκατάστασης και προχωρά στην επιδιόρθωσή τους. Με βασικό σημείο έμπνευσης τη φυσική και τεχνική φθορά του αστικού τοπίου, η καλλιτέχνης ζητά από τους τεχνίτες να επιμεληθούν το αντικείμενο "μελέτης" όπως οι ίδιοι επιθυμούν και με τον τρόπο αυτό, προσπαθεί να εξάγει μια πιο προσωπική οπτική του τί σημαίνει να αλληλοεπιδράς με τον περίγυρό σου.

Αφορμή για την εν λόγω έκθεση στάθηκε η φθορά του πέτρινου τοίχου του Φυτωρίου, ο οποίος κατασκευάστηκε από τον Νεοπτόλεμο Μιχαηλίδη.

Η -ανεπιτυχής- προσπάθεια συντήρησής του, οδήγησε την εικαστικό στο "χτίσιμο" μιας Διαδραστικής Εικαστικής δράσης. Συγκεκριμένα, η παρατήρηση της εικαστικού στρέφεται στη μελέτη των "μαστόρων", των ανθρώπων και των τεχνιτών στο δημόσιο δομημένο περιβάλλον. Ο στόχος του project είναι η επαφή με τον χώρο, την αίσθησή του, την επανενσωμάτωσή του στο σύγχρονο περιβάλλον και το πώς μέσω της επιδιόρθωσης του χώρου, το αστικό τοπίο επαναπροσδιορίζεται.

From: kyriakicosta <kycosta@cytanet.com.cy>
Subject: Head and Hand Project by Kyriaki Costa - A Climate Challenge OPEN CALL
Date: 10 November 2018 at 20:20:30
To: Visual Artists Association <vartcy@gmail.com>

Τίτλος έκθεσης:
"Head and Hand", της Κυριακής Κώστα

Περιδιαβαίνοντας στους δρόμους της Λευκωσίας παρατηρεί κανείς τη μοναδικότητα του αστικού τοπίου που συνδυάζει σωρεία αρχιτεκτονικών ρυθμών και διαφορετικών αισθητικών. Το project μου αφορά στην επισκευή και συνεπαγόμενα στον επαναπροσδιορισμό των κατεστραμμένων σημείων της πόλης που κείνται ανεπιδιόρθωτα και λησμονημένα στο ευρύτερο πλαίσιο της αστικής κουλτούρας. Μία κουλτούρα «ωχαδερφισμού», γρήγορης επισκευής, που ενθαρρύνει τη συνεχόμενη αλλαγή του αστικού περιβάλλοντος. Επιλέγω συγκεκριμένα σημεία της πόλης, τα οποία κρίνω ότι χρήζουν φροντίδας και ζητώ από μάστορες να τα επιδιορθώσουν, όπως εκείνοι θεωρούν ορθότερα. Ως εικαστικός, με ενδιαφέρει η επισκευή των αντικειμένων και η νέα αισθητική που δημιουργείται μέσα από αυτή.

Με διάφορους τρόπους, επιδιώκω να εκμαιεύσω από τον ίδιο τον τεχνικό, μία δική του, προσωπική οπτική για το πώς μπορεί να επαναχρησιμοποιηθεί ένας χώρος μετά από την επισκευή του, και πώς μπορεί η ταυτότητα του χώρου να επαναπροσδιοριστεί μετά τις νέες αλλαγές. Το είδος των νέων υλικών και ο τρόπος που θα τα μεταχειριστούν εξαρτώνται πλήρως από την κρίση των ίδιων των ανθρώπων που θα κάνουν την επιδιόρθωση.

Οι χώροι της πόλης πλέον αποκτούν μία πολυσύνθετη ταυτότητα, και αναδεικνύεται μέσα από την εργασία των ίδιων των κατοίκων της. Εκείνοι έρχονται σε επαφή με το εργαλείο που θα ξαναδώσει ζωή στο κατεστραμμένο ή διαβρωμένο στοιχείο της περιοχής, και συμμετέχουν οι ίδιοι ενεργά στη διαδικασία αναδημιουργίας και ανασύστασης του περιβάλλοντος τριγύρω τους. Αυτή η επιδιόρθωση και αναδημιουργία έχει ως στόχο την ευαισθητοποίηση του κόσμου απέναντι στον χώρο που τον περιβάλλει και τη σταδιακή του καταστροφή, αλλά και την άμεση αλληλοεπίδραση μαζί του. Το περιβάλλον εμψυχώνεται από τα χέρια μας και μια «απλή» επιδιόρθωση ανάγεται σε καταφανές ζητούμενο του αστικού και φυσικού περιβάλλοντος σε συνάρτηση με τον άνθρωπο, γίνεται πλέον στάση ζωής.

Κατόπιν συνεννόησης με το ————— και τους αρμόδιους, τελικό αντικείμενο θα αποτελεί η επιδιόρθωση μέρους του φθαρμένου εσωτερικού τοίχου του Φυτωρίου Εικαστικής Καλλιέργειας που κατασκευάστηκε από τον αρχιτέκτονα Νεοπτόλεμο Μιχαηλίδη, και μία έκδοση με άρθρα και φωτογραφίες από την έρευνα και τις επιδιορθώσεις πάνω στα φθαρμένα σημεία της πόλης.

Αγαπητή Κυριακή,

Το Δ.Σ. έχει εξετάσει τις προτάσεις σου – τόσο αυτή που έχεις αποστείλει για τον open call του *Climate challenge* αλλά και την πρόσφατη ανανεωμένη. Βρίσκουμε ότι το σκεπτικό είναι πολύ ενδιαφέρον και μπορεί να εναρμονιστεί όμορφα με το γενικό σκεπτικό της πλατφόρμας. Θα μπορούσαμε να διευθετήσουμε μια συνάντηση για να συζητήσουμε από κοντά την πρόταση.

Θα πρέπει σίγουρα να ορίσουμε τις ακριβείς ημερομηνίες (μέσα στο Σεπτέμβριο) για την έκθεση και για το στήσιμο. Σχετικά με την αμοιβή των καλλιτεχνών, αποφασίστηκε όπως δοθεί ένα μικρό ποσό σε κάθε συμμετέχοντα-καλλιτέχνη που θα συμμετάσχει στο πρόγραμμα.

Είμαστε στη διάθεσή σου για ό,τι χρειαστεί.

Με τους καλύτερους μας χαιρετισμούς,
Η ομάδα του Φυτωρίου
www.phytorio.org

From: Visual Artists Association <vartcy@gmail.com>
 Date: **Wed, 13 Feb 2019 at 11:39**
 Subject: Συντήρηση πέτρας Φυτώριο Εικαστικής καλλιέργειας
 To: ———

Αξιότιμοι κύριοι,

Επικοινωνούμε μαζί σας για να σας ενημερώσουμε για το ζήτημα συντήρησης της πέτρας στο Φυτώριο Εικαστικής Καλλιέργειας. Ο εκθεσιακός χώρος χρήζει συντήρησης σε ορισμένα σημεία, και εκτιμήθηκε από πολιτικό μηχανικό της εταιρείας ——— που επισκέφτηκε τη θέση. Ο ίδιος προτείνει συγκεκριμένο υλικό για τη συντήρηση της πέτρας.

Δεδομένης της ανάγκης για συνεχή συντήρηση στον χώρο, θα θέλαμε να σας ζητήσουμε ευγενικά είτε την πρακτική βοήθειά σας με αποστολή αρμόδιου προσωπικού, είτε με οικονομική ενίσχυση για τα έξοδα των μηχανικών.

Σας ευχαριστούμε θερμά εκ των προτέρων για την κατανόηση και τη στήριξη και προσβλέπουμε στη θετική σας ανταπόκριση.

Με εκτίμηση,

Το προσωπικό του Φυτωρίου Εικαστικής Καλλιέργειας

From: Visual Artists Association <vartcy@gmail.com>
 Date: **Tue, 26 Feb 2019 at 19:49**
 Subject: Fwd: Συντήρηση πέτρας Φυτώριο Εικαστικής καλλιέργειας
 To: ———

Ευγενική υπενθύμιση

From: Visual Artists Association <vartcy@gmail.com>
 Date: **Tue, 19 Mar 2019 at 12:10**
 Subject: Fwd: Συντήρηση πέτρας Φυτώριο Εικαστικής καλλιέργειας
 To: ———

Αγαπητέ κύριε ———,

Σας αποστέλλουμε μετά από τηλεφωνική επικοινωνία με αρμόδιο του ———, λεπτομέρειες του υλικού που θα χρησιμοποιηθεί για συντήρηση της πέτρας και φωτογραφίες του χώρου (συνημμένα).

Είμαστε στη διάθεσή σας για ό,τι χρειαστεί.

Με τους καλύτερους μας χαιρετισμούς,

Η ομάδα του Φυτωρίου
www.phytorio.org

From: Visual Artists Association <vartcy@gmail.com>
Date: **Mon, 25 Mar 2019 at 07:53**
Subject: Fwd: Συντήρηση πέτρας Φυτώριο Εικαστικής
καλλιέργειας
To: _____

Παρακαλώ όπως βρείτε συνημμένες φωτογραφίες του χώρου του
Φυτωρίου.

From: Visual Artists Association <vartcy@gmail.com>
Date: **Fri, 19 Apr 2019 at 12:35**
Subject: Fwd: Συντήρηση πέτρας Φυτώριο Εικαστικής
καλλιέργειας
To: _____

ευγενική υπενθύμιση

From: Visual Artists Association <vartcy@gmail.com>
Date: **Tue, 28 May 2019 at 11:17**
Subject: Συντήρηση πέτρας Φυτώριο Εικαστικής καλλιέργειας
To: _____

Αγαπητή κυρία _____,

Σε συνέχεια της τηλεφωνικής μας επικοινωνίας σας αποστέλλω
τις λεπτομέρειες του υλικού που θα χρησιμοποιηθεί για
συντήρηση της πέτρας και φωτογραφίες του χώρου (συνημμένα).
Σας προωθώ ουσιαστικά όσα έχουμε ήδη αποστείλει στο —
σχετικά με το εν λόγω θέμα.

Με τους καλύτερους μας χαιρετισμούς,

Η ομάδα του Φυτωρίου
www.phytorio.org

From: Kyriaki Costa <phaneromenis70@gmail.com>

Date: **Thu, 6 Jun 2019 at 14:05**

Subject: επιδιορθώσεις του τοίχου στο Φυτώριο Εικαστικής
Καλλιέργειας

To: -----

Υπόψη

Αξιότιμε κύριε -----,

Ελπίζω αυτό το μήνυμα να σας βρίσκει καλά. Επικοινωνώ μαζί
σας αναφορικά με τις επιδιορθώσεις του τοίχου στο Φυτώριο
Εικαστικής Καλλιέργειας. Μας ενημέρωσε η κυρία -----
— ότι το υλικό που μας συνέστησε η εταιρεία ----- για
την επιδιόρθωση του τοίχου, δεν εγκρίνεται.

Αντί αυτού, εσείς τί προτείνετε; Ο χώρος είναι πάρα πολύ
φθαρμένος και καταρρέει. Έχετε πρόθεση να προχωρήσετε σε
επιδιόρθωση ή να προχωρήσουμε εμείς σε μία απλή συντήρηση
μέχρι ο ----- να κινηήσει τις διαδικασίες συντήρησής του;

Σας ευχαριστώ θερμά εκ των προτέρων για την στήριξη.

Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ ----- ΠΡΟΤΕΙΝΕΙ ΤΑ 2 ΠΙΟ ΚΑΤΩ ΥΛΙΚΑ.

Με εκτίμηση,
Κυριακή Κώστα

From: Kyriaki Costa <phaneromenis70@gmail.com>
Subject: Head and Hand _____
Date: **28 August 2019 at 11:39:16**
To: _____ @____.com>

Προς τους αρμόδιους, Αγαπητή μου _____,

Ονομάζομαι Κυριακή Κώστα και είμαι εικαστικός στη Λευκωσία. Επικοινωνώ μαζί σας για να σας ενημερώσω για την προσεχή έκθεση που θα διεκπεραιώσω σε συνεργασία με το Φυτώριο Εικαστικής Καλλιέργειας στον χώρο του, με τίτλο Head and Hand <https://www.kyriakicosta.com/ichnos-info-page>.

Το Head and Hand είναι ένα πρόγραμμα επιδιόρθωσης και αποκατάστασης. Εδώ και χρόνια εντοπίζω σημεία της πόλης, τα οποία έχουν φθαρεί και καλώς τεχνίτες να τα επιδιορθώσουν. Σαν εικαστικός, με ενδιαφέρει το οπτικό αποτέλεσμα που θα προκύψει μετά την επισκευή. Το πρότζεκτ παρουσιάστηκε και στην Διεθνή έκθεση Ar(t)chaology τον περασμένο Οκτώβρη.

Στο πλαίσιο του προγράμματος Head and Hand, όπως σας είχα ενημερώσει, θα πραγματοποιηθεί μια παρουσίαση στο Φυτώριο Εικαστικής Καλλιέργειας.

Η αρχική ιδέα μου για την έκθεση εμπεριείχε την αποκατάσταση και επιδιόρθωση του τοίχου στο Φυτώριο, πρωτοβουλία την οποία δεν επέτρεψε ο _____.

Η νέα θεματική της έκθεσης θα παρουσιαστεί με τον εξής τρόπο: θα προσλάβω έναν χτίστη ο οποίος θα χτίσει στο πλαίσιο της έκθεσης έναν τοίχο, με τα ίδια υλικά που είναι χτισμένο το Φυτώριο, ενώ παράλληλα θα διαβάξει όλες μου τις επιστολές προς δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς που έμειναν αναπάντητες.

Με αυτό τον τρόπο παρουσιάζω το πώς το σύστημα παρεμποδίζει τη ροή των διαδικασιών, κτίζει τοίχους, μπλοκάρει τον άνθρωπο και όλα τα έμβια όντα.

Είναι μια άμεση ωδή στη ροή, στις πρώτες ύλες, στην κατασκευή, στην επιδιόρθωση και στην οικοδομική τέχνη.

Θα εκτυπωθεί και ένας μικρός κατάλογος για την έκθεση.

Με την επιστολή αυτή σας ζητώ ευγενικά να συμμετάσχετε ενεργά στην έκθεση σαν χορηγός, κάτι που θα με τιμούσε και βοηθούσε ιδιαίτερα στην εκπόνησή της, καθώς είστε μία αξιοπρεπής εταιρεία στην οποία αφορά άμεσα η θεματική της έκθεσης. Μπορείτε να χορηγήσετε ακόμα και ένα μερίδιό της.

Θα είμαι στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε απορία ή διευκρίνιση και θα χαρώ να μοιραστώ μαζί σας περισσότερες λεπτομέρειες για το πρότζεκτ, αν σας ενδιαφέρει.

Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων για την προσοχή και τη στήριξη και προσβλέπω στη θετική σας ανταπόκριση.

Με εκτίμηση, Κυριακή Κώστα
www.kyriakicosta.com

From: _____ <_____@_____.com>
Subject: Petra
Date: **27 September 2019 at 10:08:23**
To: Kyriaki Costa <phaneromenis70@gmail.com>

Κυριακή μου καλημέρα,

Σε συνέχεια της τηλεφωνικής μας επικοινωνίας και για τους λόγους που σου εξήγησα δεν θα προχωρήσουμε στην υλοποίηση της ιδέας που μιλήσαμε.

Αν ποτέ εγκριθεί η συντήρηση του πέτρινου τοίχου όπως μου εξήγησες, μας ενδιαφέρει να προχωρήσουμε θετικά σαν χορηγοί αυτού του έργου.

Φιλικά,

From: Kyriaki Costa <phaneromenis70@gmail.com>
Subject: Re: Petra
Date: **27 September 2019 at 10:56:52**
To: _____ <_____@_____.com>

Αγαπητή _____,

Καταρχήν θα ήθελα να σας ευχαριστήσω θερμά για το ενδιαφέρον και για την πρόθεση που δείξατε αρχικά για συνεργασία αναφορικά με την υλοποίηση του συγκεκριμένου έργου. Θα ήθελα να σε ενημερώσω επίσης πως κατανοώ πλήρως τους λόγους που μου ανέφερες, οι οποίοι είναι απολύτως σεβαστοί.

Ωστόσο, θα είμαστε σε επικοινωνία και στην περίπτωση που λάβουμε σχετική έγκριση για την συντήρηση του τοίχου θα επικοινωνήσω άμεσα μαζί σας.

Τέλος, θα ήθελα να σας ρωτήσω αν θα μπορούσατε να μου δώσετε πληροφορίες σχετικά με την συγκεκριμένη πέτρα. Θα ήθελα να μάθω, αν σας είναι εύκολο, τί είδος πέτρας είναι και από πού θα μπορούσαμε να την προμηθευτούμε.

Σε ευχαριστώ εκ των προτέρων.

Με εκτίμηση,

Κυριακή Κώστα

From: Kyriaki Costa
Subject: επιστολη φυτώριο για περιγραφή έκθεσης
Date: **17 July 2019 at 06:41**
To: Visual Artists Association

Αγαπητοί,

Στο παρόν μήνυμα θα σας αναπτύξω με λίγα λόγια την ιδέα που έχω για το ερευνητικό πρόγραμμα Platform: A Climate Challenge στο Φυτόριο Εικαστικής Καλλιέργειας. Το έργο μου Head and Hand, σε συνδυασμό με την ευρύτερη έννοια της απουσίας και παρουσίας του νερού, είναι ένα concept με το οποίο καταπιάνομαι εδώ και χρόνια στη δουλειά μου.

Όπως σας έχω αναλύσει και στην πρότασή μου, το Head and Hand είναι ένα πρόγραμμα επισκευής και ανακατασκευής "φθαρμένων" σημείων στην πόλη. Καθώς με ενδιαφέρει το οπτικό αποτέλεσμα που προκύπτει από την επισκευή τους από μάστορες, θα ήθελα να μπορέσει να διεξαχθεί μία αντίστοιχη διαδικασία και στο Φυτόριο. Η διαδικασία αυτή θα μπορεί να είναι διαδραστική και να εμπλέκει μέσα τον θεατή/περαστικό, τον κόσμο της Λευκωσίας.

Στην παρουσίαση έχω στόχο να παρουσιαστεί για πρώτη φορά η έκδοση που θα προκύψει από την έρευνα και το έργο που έκανα κατά τη διάρκεια των ετών διεξαγωγής του προγράμματος. Στη δουλειά μου γενικά, έχω δημιουργήσει ουτοπικά/φανταστικά τοπία σε σχέση με το νερό, την απουσία του και την παρουσία του όπως προανέφερα. Προτείνω οι παραπάνω έννοιες να δημιουργηθούν σε μία μορφή εγκαταστάσεων μέσα από τις οποίες ο κόσμος θα μπορεί να αντιληφθεί την παραπάνω ενέργεια.

Τέλος, θα πρότεινα το σταδιακό κτίσιμο ενός έργου... Ενός μικρού "κτιρίου", ενός "μνημείου νερού" κατά τη διάρκεια της έκθεσης σταδιακά, σε διάρκεια ημερών/εβδομάδας, σε μορφή performance.

Ελπίζω να σας κατατόπισα ως προς το περιεχόμενο της έκθεσης, για οποιαδήποτε απορία ή διευκρίνιση θα είμαι στη διάθεσή σας.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή και προσβλέπω στη θετική σας ανταπόκριση.

Με εκτίμηση,
Κυριακή Κώστα

www.kyriakicosta.com

From: Kyriaki Costa
Subject: επιστολη φυτώριο για περιγραφή έκθεσης
Date: **13 August 2019 at 19:57:07**
To: Visual Artists Association

Προς τους αρμοδίους,

Σε συνέχεια της προηγούμενής μου επιστολής που υποδείκνυε το χτίσιμο ενός μικρού στεγασμένου δωματίου στο πλαίσιο της έκθεσης, επικοινωνώ μαζί σας για να σας ενημερώσω για τις εξελίξεις του προγράμματος Head and Hand.

Η διαδικασία και τα υλικά της παραπάνω πρωτοβουλίας ξεπερνούν τον ήδη μειωμένο προϋπολογισμό μου για την έκθεση, επομένως δε θα προχωρήσω με αυτόν τον τρόπο. Αντί αυτού αποφάσισα να έχω έναν συντελεστή στην έκθεση, ο οποίος θα συμμετέχει ως χτίστης. Κατά τη διάρκεια των εγκαινίων ο χτίστης θα οικοδομεί έναν τοίχο που θα είναι από το ίδιο υλικό που είναι χτισμένο το φυτώριο. Παράλληλα με το χτίσιμο, θα γίνεται ανάγνωση επιστολών που εστάλησαν από μέρους μου σε φορείς του συστήματος, οι οποίες έμειναν αναπάντητες.

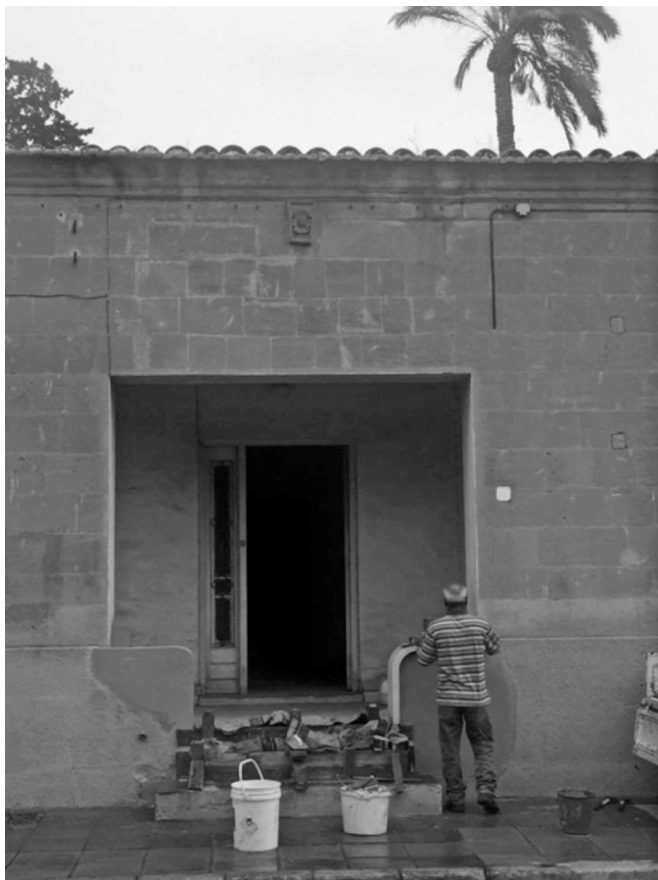
Μερικά από τα εργαλεία του χτίστη αποτελούν κομμάτι της δουλειάς μου, όπως για παράδειγμα κάποια κεντήματά μου, τα οποία εμπεριέχουν σχηματικά σύμβολα που παρουσιάζουν υπόγειες διαδρομές νερού της Λευκωσίας. Με αυτή τη μέθοδο συνδέω το Head and Hand με το νερό και αντικατοπτρίζω τον τρόπο με τον οποίο έρχεται ο ανθρώπινος παράγοντας και σταματάει τη φυσική ροή των πραγμάτων της φύσης. Τοιουτοτρόπως αποκαλύπτω το πώς το ίδιο σύστημα μας μπλοκάρει σε απλές διαδικασίες που θέλουμε να προχωρήσουμε.

Για οποιαδήποτε απορία μη διστάσετε να επικοινωνήσετε μαζί μου. Επίσης, θα σας ζητήσω ευγενικά να ορίσουμε μία ημερομηνία για την έκθεση, θα πρότεινα τέλη Σεπτεμβρίου ή αρχές Οκτωβρίου, αν μπορείτε κι εσείς.

Θα αναμένω την απάντησή σας για να προχωρήσουμε με τον συντονισμό και την οργάνωση της έκθεσης.

Ευχαριστώ εκ των προτέρων,

Κυριακή Κώστα

Από: Κυριακή Κώστα

Ημερομηνία: **4 Σεπτεμβρίου 2018, 09:02**

Προς: _____

Θέμα: artchaeologyproject

Αγαπητή _____,

Ελπίζω να είσαι καλά και να απολαμβάνεις τις διακοπές σου. Θα ήθελα να σε ενημερώσω πως τον επόμενο Οκτώβρη θα λάβω μέρος σε μια έκθεση που θα φιλοξενηθεί στο NIMAC, η οποία σχετίζεται με το ακόλουθο πρότζεκτ <https://www.artchaeologyproject.com/>.

Γενικά, η προσωπική μου δουλειά αποτελείται από ένα μεγάλο αρχείο που συγκέντωσα εδώ και πολλά χρόνια και σχετίζεται με τα ίχνη, την επισκευή και τους τεχνίτες.

Για την εν λόγω έκθεση, εγώ και οι επιμελητές, αποφασίσαμε πως το τελευταίο μέρος της δουλειάς μου θα είναι η έκθεση φωτογραφιών που θα σχετίζονται με την επισκευή λεπτομερειών που έχω πραγματοποιήσει μαζί με τεχνίτες σε διάφορα κτήρια.

Δεδομένης της περίπτωσης, παίρνω το θάρρος να ζητήσω την άδειά σου, ώστε να επιδιορθώσω το σπασμένο μωσαϊκό της κύριας εισόδου στο κατώφλι του Ινστιτούτου _____ (δες την επισυναπτόμενη φωτογραφία)

Επίσης, θα ήθελα να σε ρωτήσω σχετικά με τη δυνατότητά σου να υποστηρίξεις αυτήν την προσπάθεια οικονομικά, έτσι ώστε να εκδώσω έναν κατάλογο που να περιλαμβάνει όλη την πορεία της διαδικασίας από την αρχή.

Θα χαρώ πολύ να σε συναντήσω από κοντά για περισσότερες πληροφορίες στην ευχάριστη περίπτωση που βρεις ενδιαφέρον το project αυτό.

Με τις καλύτερες ευχές,

Κυριακή Κώστα

Από: _____

Ημερομηνία: **4 Σεπτεμβρίου 2018, 11:55**

Προς: Κυριακή Κώστα

Θέμα: artchaeologyproject

Αγαπητή Κυριακή,

Αυτό ακούγεται πραγματικά ενδιαφέρον και θα ήθελα να σε συναντήσω για να συζητήσουμε για μια πιθανή συνεργασία. Σχετικά με την οικονομική υποστήριξη, θα πρέπει να ελέγξω τον προϋπολογισμό μου και θα μπορώ να σου δώσω μια απάντηση σε περίπου μια εβδομάδα.

Έχω χρόνο για μια συνάντηση από τις 13 Σεπτεμβρίου και μετά. Τότε πιθανό να μπορώ να μιλήσω και για την υποστήριξή σας.

Χαιρετώ,

Από: Κυριακή Κώστα [mailto:phaneromenis70@gmail.com]

Ημερομηνία: **4 Σεπτεμβρίου 2018, 13:44**

Προς: _____

Θέμα: artchaeologyproject

Τέλεια! Σε ευχαριστώ πολύ!
Ας συναντηθούμε στις 13 λοιπόν!

Με εκτίμηση,
Κυριακή Κ.

Από: _____

Ημερομηνία: **4 Σεπτεμβρίου 2018, 15:46**

Προς: Κυριακή Κώστα

Θέμα: artchaeologyproject

Ωραία, τί ώρα; Για μένα οποιαδήποτε ώρα μεταξύ 12 και 14 είναι κατάλληλη.

Από: Κυριακή Κώστα

Ημερομηνία: **4 Σεπτεμβρίου 2018, 16:59**

Προς: ———

Θέμα: artchaeologyproject

Στις 13 Δεκεμβρίου στις 12π.μ. Σε περίπτωση που συμφωνείς, μπορώ να προχωρήσω με την επισκευή την επόμενη εβδομάδα, καθώς ακολουθώ το πρόγραμμα των τεχνιτών;

Με εκτίμηση,
Κυριακή Κώστα

Από: ———

Ημερομηνία: **4 Σεπτεμβρίου 2018, 17:06**

Προς: Κυριακή Κώστα

Θέμα: artchaeologyproject

Ωραία, ανυπομονώ να σε συναντήσω στις 13 Σεπτεμβρίου στις 12 εδώ στο ινστιτούτο μας.

Για την επισκευή παρακαλώ επέτρεψε στην συνάδελφό μου την ——— να ρίξει μια ματιά στην αλληλογραφία μας πριν προχωρήσεις. Πότε θα ήθελαν οι τεχνίτες να την κάνουν εδώ στο Ινστιτούτο ——— και πώς θα εξελιχθεί;

Χαιρετώ,
—————

Από: ———

Ημερομηνία: **5 Σεπτεμβρίου 2018, 18:49**

Προς: Κυριακή Κώστα

Θέμα: artchaeologyproject

Αγαπητή Κυριακή,

Μέχρι τις 12 Σεπτεμβρίου έχουμε εξετάσεις στο ινστιτούτο και πολλής κόσμος μπαίνει και βγαίνει. Γι' αυτό αναφορικά με την επισκευή θα ήταν καλύτερο να την κάνουμε μετά από αυτή την ημερομηνία.

Παρακαλώ ενημέρώσέ μας εν τω μεταξύ ποια αναμένονται να είναι τα έξοδα για την αμοιβή των τεχνιτών.

Χαιρετώ,
—————.

Από: Κυριακή Κώστα

Ημερομηνία: **6 Σεπτεμβρίου 2018, 11:41**

Προς: _____

Θέμα: artchaeologyproject

Αγαπητή _____,

Θα σε ενημερώσω για την αμοιβή του τεχνίτη και μπορούμε επίσης να συζητήσουμε εκτενέστερα σχετικά με το πρότζεκτ όταν θα έρθω για τη συνάντησή μας στις 13.

Σε ευχαριστώ,

Κυριακή

Από: _____

Ημερομηνία: **6 Σεπτεμβρίου 2018, 11:56:45**

Προς: Κυριακή Κώστα

Τέλεια

Από: _____

Θέμα: AW: artchaeologyproject

Ημερομηνία: **8 Οκτωβρίου 2018, 14:38:45**

Προς: Κυριακή Κώστα

Αγαπητή Κυριακή,

Καθώς δεν έχω νούμερο τηλεφώνου σου γράφω μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

Η _____ μου είπε ότι ήθελες να έρθεις σήμερα το απόγευμα. Είναι εντάξει για εμένα, απλώς έχει υπόψη σου πως θα έχουμε φοιτητές που θα πηγαινοέρχονται μεταξύ 4-8 μμ.

Ελπίζω να σε δω και να είσαι καλά.

Χαιρετισμούς,

_____

"Innovative flow solutions/ Head and Hand series" at Phytorio

What is the role of the human against the flow of time and by extension the natural fluidity of the environment?

The project Head and Hand could be described as a study on the maintenance and the redefinition of space. Kyriaki Costa identifies details in the urban environment of Cyprus that need restoration and repairs them with the help of a group of craftsmen. With the main source of inspiration being the natural and man-made deterioration of urban space, the artist asks the craftsmen to handle the object 'under study' in any way they want to, inciting a more personal approach to what it means to interact with what surrounds you.

The initial idea for this exhibition revolved around the observation of the corrosion of the stone wall of Phytorio, built by Neoptolemos Michaelides.

The -unsuccessful- attempt of its maintenance, led the artist to the 'construction' of an Interactive-Artistic action.

Specifically, the interest of the artist turns to the observation of the 'craftsmen', the people and the technicians acting in public, structured environments. The aim of Head and Hand is to deal with the space, its feeling, its reincorporation in the contemporary environment and how through its reparation, urban space is interrogated and redefined.

From: kyriakicosta <kycosta@cytanet.com.cy>
Subject: Head and Hand Project by Kyriaki Costa - A Climate Challenge OPEN CALL
Date: **10 November 2018 at 20:20:30**
To: Visual Artists Association <vartcy@gmail.com>

Title of the exhibition:
"Head and Hand", by Kyriaki Costa

Strolling around the streets of Nicosia, one is able to observe the uniqueness of the urban landscape that combines a spectrum of different architectural styles and aesthetics. My project concerns the repair and therefore the redefinitions of destroyed parts of the city which lie unrepaired and forgotten in the wider framework of urban culture. A culture of 'couldn't-give-a-damn' attitudes and quick fixes, that encourages the constant change of the urban setting. I select certain aspects of the urban environment that I think require reconstruction and I ask builders to repair them in any way they choose. As an artist, I am interested in the repair of objects and the new aesthetic that emerges.

Through different means, I seek to elicit from the builder himself, his own personal view on how a place can be reused after it is repaired and how its identity can be redefined after the new changes. The type of new materials and the way that they will be treated depends fully on the judgement of the people making the repairs.

The spaces of the city acquire a complex identity and this is exhibited through the work of its own inhabitants. They come into contact with the tool that will give life once again to the destroyed or eroded element of the area and they are actively involved in the process of recreating and reconstructing the surrounding environment. The aim of this reparation and reconstruction is to make people aware of the space that surrounds them and its gradual destruction, but also their direct interaction with it. The environment comes alive through our hands and a 'simple' repair becomes a distinct goal in the relation between the urban and natural environment and the person, it becomes a way of life.

After consulting the ——— and the authorities, the final aim will be the repair of a part of the destroyed interior wall of Phytorio, that was constructed by the architect Neoptolemos Michaelides, and a publication with articles and photographs from the research and the repairs on the damaged points of the city.

Kyriaki Costa, 2018

Dear Kyriaki,

The Board of Directors has examined your proposals - the one that you have sent for the open call of Climate Challenge but also the recent updated one. We find the rationale very interesting and that it can be beautifully harmonized with the general rationale of the platform. We could arrange a meeting in order to discuss the proposal in person.

For sure, we have to set the exact days (during September) for the exhibition and the setup. Regarding the payment of the artists, it was decided that a small amount of money will be given to every participant-artist that will participate in the programme.

We are at your disposal for whatever you may need.

Best regards,
Phytorio's team
<https://phytorio.org/>

photo credit offsite news

From: Visual Artists Association <vartcy@gmail.com>
Date: **Wed, 13 Feb 2019 at 11:39**
Subject: Stone maintenance Phytorio
To: _____

Honorable Sirs,

We are contacting you in order to inform you about the issue of the maintenance of the stone in Phytorio (Plant Nursery). The exhibit hall needs maintenance at some points and it was assessed by a civil engineer of the company _____ that visited the place. He suggests a specific material for the maintenance of the stone.

Given the need for continuous maintenance of the place, before we proceed with any kind of maintenance, we would like to have your written permission.

We warmly thank you in advance for the understanding and support and we look forward to your positive response.

Sincerely,
Phytorio's staff

From: Visual Artists Association <vartcy@gmail.com>,
Date: **Tue, 26 Feb 2019 at 19:49**
Subject: Fwd: Stone maintenance Phytorio
To: _____

Kind reminder

From: Visual Artists Association vartcy@gmail.com
Date: **Tue, 19 Mar 2019 at 12:10**
Subject: Fwd: Stone maintenance Phytorio
To: _____

Dear Mr _____,
after a telephone call with the competent person of the _____, we sent you details of the materials that will be used for the maintenance of the stone and photos of the place (attached).
We are at your disposal for whatever you may need.

Best regards,
Phytorio Team
www.phytorio.org

From: Visual Artists Association vartcy@gmail.com
Date: **Tue, 25 Mar 2019 at 07:53**
Subject: Fwd: Maintenance of stone Phytorio
To: ——

Please find attached photos of Phytorio.

From: Visual Artists Association <vartcy@gmail.com>,
Date: **Fri, 19 Apr 2019 at 12:35**
Subject: Fwd: Stone maintenance Phytorio
To: ——

kind reminder

—— Forwarded message ——

From: Visual Artists Association <vartcy@gmail.com>
Date: **Tue, 28 May 2019 at 11:17**
Subject: Stone maintenance Phytorio
To: ——

Dear Mrs ————,

Following up on our telephone conversation, I am sending you the details of the material that will be used for the maintenance of the stone and pictures of the place (attached). Basically, I am forwarding you everything that we have sent to the ———— so far regarding this issue.

Best regards,
Phytorio's team
www.phytorio.org

From: Kyriaki Costa <phaneromenis70@gmail.com>
Date: **Thu, 6 Jun 2019 at 14:05**
Subject: repairs of the wall at Phytorio
To: _____

Honorable Mr. _____,

I hope that this message finds you well. I am communicating with you regarding the repairs of the wall at the Phytorio. We were informed by Mrs _____ that the material that was recommended by the company _____ for the repair of the wall is not approved.

What do you suggest as an alternative? The space is very worn down and is collapsing, do you have the intention of proceeding with a repair or should we proceed to a plain maintenance until the _____ proceeds with its maintenance procedure?

I thank you warmly in advance for the support.
THE COMPANY _____ RECOMMENDS THE 2 MATERIALS BELOW.

Sincerely,
Kyriaki Costa

From: kyriakicosta <phaneromenis70@gmail.com>
Subject: Head and Hand _____
Date: **28 August 2019 at 11:39:16**
To: _____

To whom it may concern, Dear _____,
My name is Kyriaki Costa and I am an artist in Nicosia. I am contacting you in order to inform you of the forthcoming exhibition that I will be undertaking in collaboration with Phytorio in its space, with the title Head and Hand <https://www.kyriakicosta.com/ichnos-info-page>.
Head and Hand is a repair and restoration programme. For many years, I have been identifying spots of the city that have been damaged, and I invite technicians to repair them. As an artist, I am interested in the optical effect that will result from the repair. The project was presented at the International Exhibition Ar(t)chaology last October.
In the context of the Head and Hand programme, as mentioned above, there will be a presentation at Phytorio.
My initial idea was to restore and repair the wall at the Phytorio, an initiative that was not permitted by the _____.

The new theme of the exhibition will be presented as follows:
I will hire a builder who will build a wall in the context of the exhibition, with the same materials that the Phytorio is built of, and at the same time he will read all my letters to public and private bodies that have remained unanswered. In this way, I present how the system prevents the flow of procedures, raises walls, blocks humans and all living beings. It is a direct ode to raw materials, construction, repair and the art of building.

A small catalogue will be printed for the exhibition.
With this letter, I kind ask you to actively participate in the exhibition as a sponsor, something that would honor and help me in its implementation, as you are a decent company with whom the theme of the exhibitions is closely related. You can also sponsor a part of it.

I will be at your disposal for any question or clarification, and I would be glad to share with you more details about the project, if you are interested.

Thank you in advance for the attention and support and I look forward to your positive response.

Sincerely,
Kyriaki Costa
<https://www.kyriakicosta.com/>

From: _____, _____@_____.com>
Subject: Head and Hand _____
Date: **27 September 2019 at 10:08:23**
To: Kyriaki Costa <phaneromenis70@gmail.com>

Good morning my Kyriaki,
Further to our telephone conversation and for the reasons that I explained to you, we will not proceed with the implementation of the idea that we talked about.
If there is ever an approval of the stone wall as you explained to me, we are interested in proceeding positively as sponsors of this project.
Warm regards,
_____

From: phaneromenis70 center <phaneromenis70center>
Subject: Re: petra
Date: **27 September 2019 at 10:52:50 GMT+3**
To: Kyriaki Costa <phaneromenis70@gmail.com>

Dear _____,
First of all, I would like warmly thank you for the interest that you showed initially for cooperation regarding the implementation of the specific project.
I would also like to inform you that I fully understand the reasons that you have referred to me, which are fully respected.
However, we will keep in touch and in case we receive the relevant approval for the maintenance of the wall, I will immediately contact you.
Finally, I would like to ask you whether you can give me information about the specific stone. I like to know, if you would not mind, what kind of stone is and from where we could procure it.

Thank you in advance.

Sincerely,
Kyriaki Costa

From: Kyriaki Costa
Subject: letter Phytorio description of the exhibition
Date: **17 July 2019 at 06:41**
To: Visual Artists Association

Dear all,

In the present moment I will describe in few words the idea that I have for the research programme Platform: A Climate Challenge at Phytorio.

My project Head and Hand, in combination with the wider notion of absence and presence of water, is a concept that is part of my work for many years.

As I have also analyzed in my proposal, Head and Hand is a programme of repair and restoration of 'damaged' spots in the city. As I am interested in the visual effect that results from the repair by craftsmen, I would like to have a similar kind of procedure in the Phytorio too. This procedure can be interactive and also involve the audience/passers-by, the people of Nicosia.

At the presentation I have the aim of presenting for the first time the publication that will emerge from the research and the work that I have done during the years that the programme has been happening. In my work generally, I have created utopian/imaginary landscapes in relation with water, its absence and presence as I have mentioned before I am suggesting that the above notions should be created as a form of installations through which the people can perceive the above action.

Finally, I would suggest the gradual building of a work... A small 'building'. A 'water monument' during the exhibition and gradually, in duration of days/weeks, in a kind of a performance.

I hope that I have sufficiently briefed you in terms of the content of the exhibition. I will be at your disposal for any question or clarification.

Thank you for the attention and I look forward to your positive response.

Sincerely,
Kyriaki Costa
<https://www.kyriakicosta.com/>

From: Kyriaki Costa
Subject: letter Phytorio description of the exhibition
Date: **13 August 2019 at 19:57:07**
To: Visual Artists Association

To whom it may concern,

Following up on my previous letter, which concerned the building of a small sheltered room in the context of the exhibition, I am contacting you in order to inform you of the progress of the programme Head and Hand.

The procedure and the materials for the above initiative exceed my already decreased budget for the exhibition, therefore I will not proceed in this way.

Instead, I have decided to have a performer in the exhibition who will participate as builder. During the opening, the builder will construct a minimal wall that will be composed of the same material that Phytorio is built of. While building the wall, he will read letters that have been sent by me to the _____ and to other bodies of the system, which remained unanswered.

Some of the tools of the builder will be part of my work, for example some of my embroideries which have schematic symbols that present underground water paths of Nicosia. Through this method, I connect Head and Hand with water and I reflect on the way in which the human factor steps in and stops the natural flow of nature. In this way, I reveal how the system itself block us in any kind of procedure that we want to proceed with. This building will function as a symbol and monument, a reminder of the way in which the system blocks things and procedures.

For any question that you may have do not hesitate to contact me. I would also like to ask you politely to set a date for the exhibition, I would suggest at the end of September or at the beginning of October, if you also can.

I will expect your reply in order to proceed with the coordination and organization of the exhibition.

Thank you in advance,
Kyriaki Costa

From: Κυριακή Κώστα
Date: **4 Σεπτεμβρίου 2018, 09:02**
To: —
Subject: artchaeologyproject

Dear —,

I hope you are well and that you are enjoying your vacation. I would like to let you know that next October I will take part in an exhibition held at NIMAC related to the following project <https://www.artchaeologyproject.com/> .

In general, my personal work consists of a broad archive compiled throughout several years related to trace, repair and craftsmen.

For the above-mentioned exhibition, the curators and I have decided that the last part of my work will be the presentation of photos that have to do with the repair of details I have done along with craftsmen on various constructions.

Given that occasion, I take the liberty to ask for your permission to repair the broken mosaic of the main entrance's threshold at the ———— Institute (please check the attached photo).

I would also like to ask about your availability to support this attempt financially, so as to publish a catalogue which will include the course of the procedure.

I would be happy to meet with you in person for more information in the pleasant occasion that you find the whole project interesting.

Best wishes,
Kyriaki Costa

From: _____
Subject: AW: artchaeologyproject
Date: **4 September 2018 at 11:55 GMT+3**
To: Kyriaki Costa

Dear Kyriaki,
that sounds really interesting and I would like to meet you to talk about a possible cooperation. Regarding the support, I have to check my budget and can give you an answer in around one week.
I have time for a meeting from September 13 onwards. Then I might also be able to talk about a support.

Best
_____

From: Kyriaki Costa
Date: **4 September 2018, 13:44**
To: _____
Subject: Re: artchaeologyproject

Perfect! Thank you so much!
Let's meet up on the 13th then!
Best Regards
Kyriaki C.

From: _____
Subject: AW: artchaeologyproject
Date: **4 September 2018 at 15:46**
To: Kyriaki Costa

Fine, at what time? For me any time except between 12 and 14 is suitable.

From: Kyriaki Costa
Date: **4 September 2018 16:59**
To: _____
Subject: Re: artchaeologyproject

On the 13th of December at 12 am. In case that you agree, can i proceed with the reparation next week as i am following the craftsman's schedule?

Best regards,

Kyriaki.

From: _____
Date: **4 September 2018 17:06**
To: 'Kyriaki Costa'
Cc: _____
Subject: AW: artchaeologyproject

Fine, looking forward to meeting you September 13th at 12 here at our institute.

For the reparation please let my colleague —— have a look on our mail correspondence before you proceed. When would the craftsman like to do it here at the ——Institut and how will it work?

Best
_____

From: ——
Subject: AW: artchaeologyproject
Date: **5 September 2018 at 18:49**
To: Kyriaki Costa

Dear Kyriaki,

until the 12th of September we have examinations at the institute and a lot of people coming and going. So for the reparation it would be better to do it after that date.

Please let us know meanwhile what expense allowance the craftsmen expect?

Best
_____

From: Kyriaki Costa
Date: **6 September 2018 11:41**
To: ———
Subject: Re: artchaeologyproject

Dear ———,
I will let you know about the craftsman's allowances and we can also discuss further about the project when i come for our meeting on he 13th.

Thank you,

Kyriaki

From: ———
Subject: AW: artchaeologyproject
Date: **6 September 2018 at 11:56:45**
To: Kyriaki Costa

Perfectly fine

From: ———
Subject: AW: artchaeologyproject
Date: **8 October 2018 at 14:38:45**
To: Kyriaki Costa

Dear Kyriaki,

as I have no phone number I am writing an email to you.

—— told me you wanted to come this afternoon. It's okay for me, but please mind that we will have students coming and going between 4pm and 8:30pm.

Hope to see you and that my email finds you well.

Best

——

Materials are, for Kyriaki Costa's work, not only a way to research and practice but also a way to define and confront the emergence for several issues, such as political, social, cultural and environmental. Through her work she gives a variety of definitions on how materials can influence people in the way they use space and also the way that the space can be understood. For architects, historically and especially after the seventeenth-century architecture of the modernists, materials, are particularly important and one of the most powerful tools for the creation of the space and the authenticity of the design. Materials complement the form, engage users, refer to the physical environment and the specialty and locality of the place, and can add depth and richness to architecture. Natural relations between Material and Space are seen as generators of a specific type of regular architectural environments, the environments of typological systems. Typological systems, through their stability and permanence are seen as architectures of social agreement and convention. The reproduction, representation, contradistinction and confrontation through Kyriaki's work based on the stone wall of Phytorio originally designed by Neoptolemos Michaelides, one of the most important architects of the twentieth century in Cyprus, can be seen as an action of change towards an architecture of convention, based on an effort to understand and abide by natural relationships between Space and Material.

Eleonora Antoniadou
2019

Τα υλικά για το έργο της Κυριακής Κώστα, δεν είναι μόνο ένα μέσο έρευνας και πρακτικής αλλά και ένας τρόπος για να έρθει σε επαφή με ποικίλα ζητήματα που απασχολούν την επικαιρότητα και να τα σχολιάσει. Ζητήματα πολιτικά, κοινωνικά, πολιτισμικά και περιβαλλοντικά. Δια μέσου της δουλειάς της δίνει πληθώρα ορισμών όσον αφορά το πώς τα υλικά μπορούν να επηρεάσουν τους ανθρώπους στον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιούν το χώρο καθώς επίσης και στο τρόπο με τον οποίο ο ίδιος ο χώρος μπορεί να γίνει κατανοητός από τους χρήστες του. Για τους αρχιτέκτονες, ιστορικά και ιδιαίτερα μετά την περίοδο του μοντέρνου κινήματος της δεκαετίας του εβδομήντα, τα υλικά, είναι εξαιρετικά σημαντικά σαν μέσο σύνθεσης αλλά και ένα από τα πιο ισχυρά εργαλεία για τη δημιουργία αλλά και την αυθεντικότητα του χώρου. Τα υλικά συμπληρώνουν τη φόρμα, συνομιλούν με τους χρήστες, κάνουν αναφορά στο φυσικό περιβάλλον και τα τοπικά χαρακτηριστικά, προσφέρουν οικειότητα και προσδίδουν βάθος και πλούτο στην ίδια την αρχιτεκτονική. Οι φυσικές σχέσεις που αναπτύσσονται μεταξύ Υλικού και Χώρου μπορούν να δημιουργήσουν συγκεκριμένες τυπολογίες αρχιτεκτονικών περιβαλλοντικών συστημάτων. Οι τυπολογίες αυτές μέσα από την σταθερότητα και την μονιμότητα τους μπορούν να θεωρηθούν ως αρχιτεκτονικές κοινωνικής συμφωνίας και σύμβασης. Η αναπαραγωγή, αναπαράσταση και αντιπαράθεση που επιχειρεί η Κυριακή μέσα από τα έργα της και τον πέτρινου τοίχου του Φυτωρίου, ο οποίος αρχικά είχε σχεδιαστεί από τον Νεοπτόλεμο Μιχαηλίδη, ένα από τους σημαντικότερους αρχιτέκτονες του εικοστού αιώνα στην Κύπρο, θα μπορούσε να θεωρηθεί σαν μια ενέργεια αλλαγής προς μια αρχιτεκτονική βασισμένη σε κοινωνικές συμβάσεις σεβασμού και κατανόησης των φυσικών σχέσεων Χώρου και Υλικού.

Ελεονώρα Αντωνιάδου

Ακαδημαϊκός, ερευνητής, αρχιτέκτονας

2019

...Κοιτάζοντας το σύνολο της καλλιτεχνικής πρακτικής της Κυριακής Κώστα, βλέπουμε να αναδύονται επανερχόμενες θεματικές και εικονογραφικά μοτίβα τα οποία κάθε φορά λαμβάνουν διαφορετικές εκφάνσεις. Ανάμεσά τους ξεχωρίζουν το νερό και τα δίκτυά του, το χώμα και τα πετρώματα, μια αισθαντική γεωλογία ή μια επιφανειακή αρχαιολογία των συναισθήσεων. Οι τακτικές που ακολουθεί ποικίλουν. Άλλοτε αφοσιώνεται στην παρακολούθηση αρχιτεκτονικών τυπολογιών, την επιτόπια έρευνα και τη σύνταξη αρχείων και άλλοτε συναρμόζει φυσικά υλικά, φωνητικές ή μουσικές επιτελέσεις και υφάνσεις τις οποίες δημιουργεί σύμφωνα με ένα δικό της υβριδικό αισθητικό πρόγραμμα.

Το έδαφος λειτουργεί ως ζώνη διεπαφής: ένα πεδίο όπου επιτελούνται και γίνονται ορατά όλα εκείνα που μας συγκρατούν στη ζωή. Ένα συνεχές υλικό το οποίο εδώ δεν συνιστά μόνο την έκταση που κατοικούμε, αλλά-κυρίως- το στρώμα από το οποίο εκλύεται το νερό και μέσα στο οποίο ριζώνει ο φυτικός κόσμος. Η εδαφική διεπαφή επιτρέπει την καθημερινή τέλεση ενός αχανούς πλέγματος ανταλλαγών και διανομών. Αυτή η τέλεση έχει απασχολήσει επί μακρόν την Κώστα: η υπό συνεχή διερώτηση δράση των υλικών που συνέχουν τον κόσμο.

Ευαγγελία Λεδάκη / 2015

Κοινωνική ανθρωπολόγος και επιμελήτρια εκθέσεων

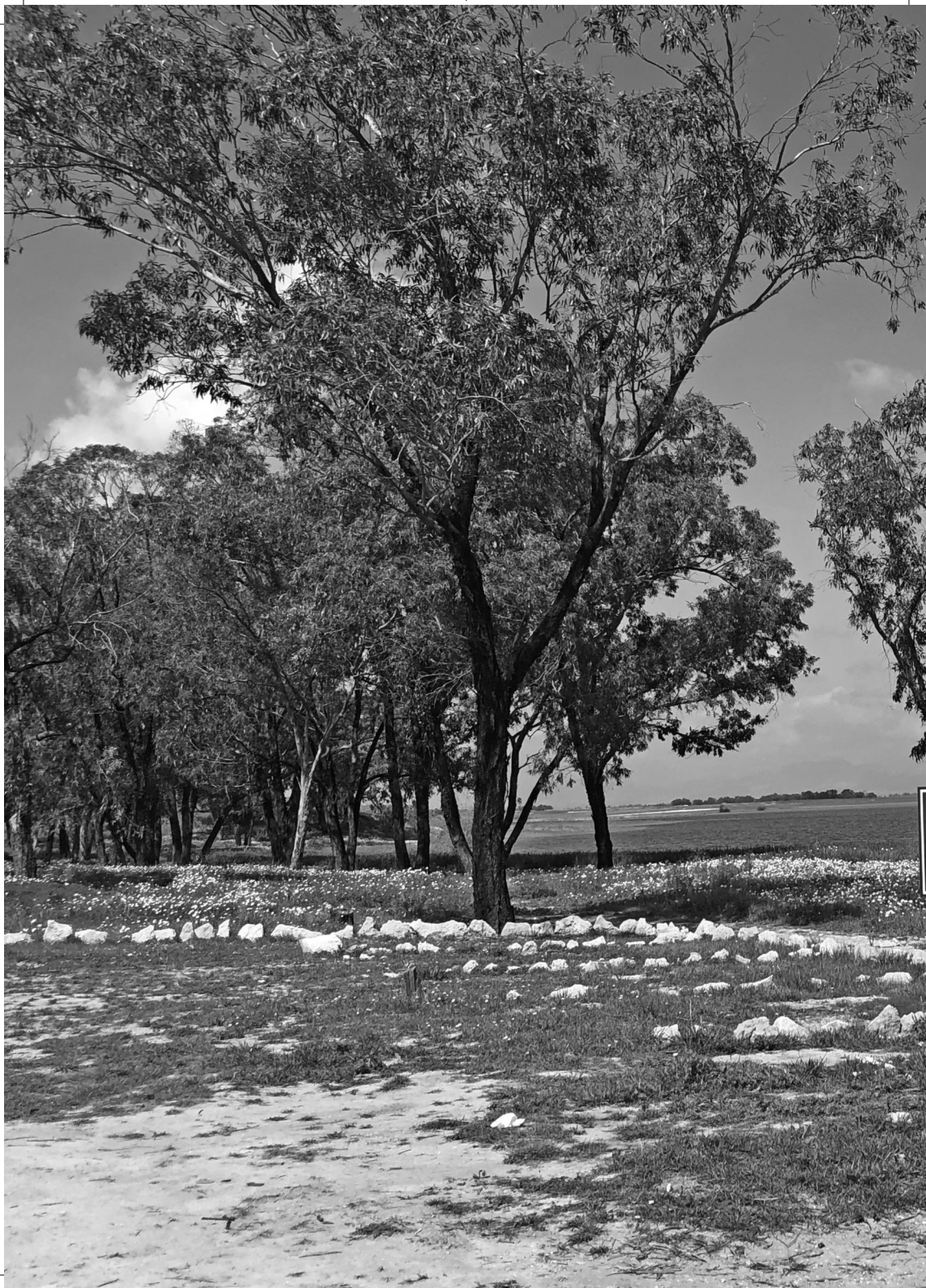

...Looking at the entire artistic practice of Kyriaki Costa, we see an emergence of recurrent thematic and iconographic motifs, each time with different manifestations. Amongst these are water and its networks, soil and rocks, a sensitive geology or a superficial archaeology of consciousness. Costa uses a variety of approaches. She sometimes focuses on the monitoring of architectural typologies, on fieldwork and construction of records and at other times intertwines natural materials with vocal or musical performances and textures guided by her own hybrid aesthetic program.

The ground functions as an interface (zone): an arena where the things that keep us alive are accomplished and visualized. A continuous material which forms not only the land we inhabit, but mainly the layer from which the water is released and in which the plant world is rooted. This territorial interface facilitates the daily realisation of a vast web of exchanges and distributions. Costa has been intensely engaged with this procedure: the constant questioning of the action of materials binding the world together.

Evangelia Ledaki 2015

independent curator and art critic based in Athens.

10 Σεπτεμβρίου 2019

Αγαπητή Κυριακή,

Σήμερα στην Ουτρέχτη ο ουρανός είναι γκρίζος, εδώ και κει κάπως μπλετίζει. Κάθε τόσο, πέφτουν σταγόνες βροχής. Ο συνηθισμένος καιρός στην Ολλανδία, κατά κάποιο τρόπο. Είναι κάπως αντίθετο σε σχέση με την Κύπρο, στην οποία βίωσα δύο περιπτώσεις. Η πρώτη, φυσικά, ήταν η ανομβρία για βδομάδες συνεχόμενες. Η δεύτερη ήταν όταν πιο πολύ νερό απ' όσο μπορούσα να φανταστώ ότι υπάρχει στα σύννεφα, έπεφτε από τον ουρανό με μιας. Ο ουρανός χρειάζεται ένα μόνο λεπτό για να ανοίξει διάπλατα. Όταν οι σταγόνες προσέγγιζαν το έδαφος, δεν είχαν διέξοδο πουθενά. Σε έκανε να αναρωτηθείς πότε το νερό θα έφτανε το υπέδαφος, που θα το γύριζε ξανά πίσω στην γη. Η πέτρινη πόλη δίνει τους δρόμους της στο νερό, αφού οι τοίχοι της και τα αμάξια χρωματίστηκαν πάλι με κίτρινη σκόνη και άμμο.

Υπάρχει μια λεπτή γραμμή μεταξύ του νερού που βιώνει την πόλη και της πόλης που βιώνει το νερό. Στη δουλειά σου, έχεις αποτυπώσει το δίκτυο του νερού μέσα στην πόλη. Η ιστορία του νερού, δεν συντηρείται παντού τόσο όσο θα θέλαμε. Ωστόσο, τα παλιά φρεάτια νερού, είναι ακόμα εκεί και τα διατηρείς μέσα σε μια εικόνα. Σε μια πόλη που δεν φαίνεται να ελέγχει το νερό, αλλά του δίνει χώρο για να περάσει μέσα στους δρόμους της, η δουλειά σου, μου μοιάζει να είναι ένας τρόπος διαχείρισης του ζητήματος από σένα την ίδια. Με τα αδέσποτα ζώα να πίνουν νερό μέσα από μια τσιμεντένια δεξαμενή νερού, με το να αναπαριστάς το νερό ως έναν ρευστό μα στατικό ιστό. Είναι αυτά τα υλικά που φτιάχνονται από νερό και η χρήση τους ασκεί έλεγχο πάνω σε αυτό. Και υπάρχουν υλικά που δεν έχουν αλλοιωθεί από τη βροχή που είναι γεμάτη με σκόνη από τη Σαχάρα. Σαν μια ποιήτρια που γράφει για το νερό, με τσιμέντο. Το να σε ακούω να μιλάς για αυτό τον Ιούνη ή Ιούλη με έκανε να νιώσω τόσο οικία.

Στην Ολλανδία, είμαστε γνωστοί για τον πόλεμό μας με το νερό. Είναι ο φόβος μας και η υπερηφάνεια μας (το ότι δεν βρίσκουμε κατσαρίδες να επιπλέουν στις βρύσες μας συμβάλλει σ' αυτό). Ωστόσο, αγωνιζόμαστε όλο και περισσότερο με τη ζέστη και την έλλειψη νερού, εξάλλου οι πόλεις μας δεν χτίστηκαν για τον καύσωνα, όπως ούτε οι δικές σας για τη βροχή. Αν αυτό φέρνει το μέλλον, τότε θα έρθεις σε εμάς για να δημιουργήσεις ή να φωτογραφίσεις σημάδια του καύσωνα, όπως έκανες στην Κύπρο σε μια προσπάθεια σου να χειριστείς κάπως έτσι το ζήτημα του νερού;

Φιλικά, Τρις

September 10, 2019

Dear Kyriaki,

Today in Utrecht the sky is grey, here and there somewhat blue. There are bits of rain every now and then. The regular Dutch weather, so to say. It is quite a contrast to Cyprus, where I experienced only two options. The first, of course, was the lack of rain for weeks in a row. The second is when more water than I could image there to be in the clouds came from the sky at once. It would only take a second for the sky to break open. Once the raindrops reached the ground, there was no place to go for them. It could even be asked when the water would reach the real ground to have it go back into the earth. The stone city gives the streets to the water, after its walls and cars were repainted with yellow dust and sand.

It is a thin line between the water living the city and the city living the water. In your work, you have tracked the water network in the city. The history of the water, not preserved everywhere as well as preferred. However, the old water wells are still there and you preserve them in a picture. In a city that doesn't seem to control the water, but gives the space to run through its streets, your work seems to me as a way to take some control in your own hands. To have the animals on the streets go to a rectangular concrete water tank, to present the water as a flowing but static fabric. It is those materials that are made with water in use for some control over the water. And they are materials that haven't been foxed by the rain filled with Saharan dust. As if you are a poet writing with cement about the water. To hear you speak about it in June or July made me feel like home.

In the Netherlands, our fight with the water is what we are known for. It is our fear and our pride (it helps that we don't find cockroaches bathing in our taps). However, we are struggling more and more with the heat and lack of water, and our cities are not built for the heat as yours are not for rain. If this is what the future entails, will you come to us and create or picture to control bits of the heat, as you did in Cyprus to control the water a bit?

Best, Iris

From: Angela Michael
Date: 16 October 2019 at 00:44:51
To: Kyriaki Costa

Μια Προσωπική Αρχαιολογία της Λευκωσίας

Αγαπητή Κυριακή,

Όταν σκέφτομαι τη Λευκωσία θυμάμαι μια μέρα στις αρχές του '80 όταν πρωτοεξερεύνησα την πόλη μαζί με τον πατέρα μου.

Εκείνη την εποχή το χέρι μου έμοιαζε τόσο μικρό μέσα στο δικό του. Παρόλο που το χέρι του ήταν μεγάλο και ροζιασμένο, με δέρμα άγριο από τα τόσα πολλά χρόνια σκληρής δουλειάς, πάντα αγαπούσα αυτήν την αίσθηση της αγάπης και της ασφάλειας που ένιωθα όταν κρατιόμασταν χέρι-χέρι. Τώρα, τόσα χρόνια μετά, το χέρι του είναι απαλό και μοιάζει μικρό και αδύναμο όταν το κρατώ, όμως η αίσθηση της αγάπης που νιώθω παραμένει ίδια.

Όλα εκείνα τα χρόνια, όταν με έπαιρνε από το χέρι και με ξεναγούσε στην παλιά πόλη, ήταν ένας άνδρας με αποφασιστικότητα, επιτυχία και σθένος. Ήταν κομψός, όπως πάντα, φορώντας το καλοσιδερωμένο του παντελόνι και το κομψό του πουκάμισο. Εγώ ήμουν ένα μικρό ατημέλητο παιδί με στριφογυριστές πλεξίδες, με ένα αδέξιο περπάτημα, φορώντας τα σκονισμένα σανδάλια μου. Δεν μπορώ να θυμηθώ γιατί βρισκόμασταν μόνοι μας στην παλιά πόλη εκείνη την ημέρα. Ήταν κοντά στο Πάσχα και ήταν η πρώτη μου φορά που θα γιόρταζα το Πάσχα στην Κύπρο. Περάσαμε από το Παγκύπριο Γυμνάσιο, όπου μου μιλούσε για τις χαμένες του ευκαιρίες και για τους «ήρωες» των αγώνων του παρελθόντος. Όταν περνάω τώρα από το Παγκύπριο, αναρωτιέμαι τί θα είχε συμβεί αν του είχαν δοθεί εκείνες οι ευκαιρίες. Κάθε φορά που επιστρέφω στην περιοχή είναι αλλαγμένη. Όταν έφερα για πρώτη φορά τον Μαρκ (περίπου 15 χρόνια πριν) τα σπίτια ήταν ετοιμόρροπα και ερειπωμένα. Τώρα, όταν πηγαίνουμε με τα παιδιά για περίπατο στο κέντρο, πολλά από τα σπίτια έχουν σουλουπωθεί και μοιάζουν σαν καινούργια.

Λίγο πιο πέρα, βρισκόμαστε στην Αρχιεπισκοπή και στο πελώριο άγαλμα του Μακαρίου – δεν είμαι σίγουρη αν υπήρχε εκεί από τότε, αλλά στη μνήμη μου βρίσκεται από πάντα εκεί. Συνεχίζοντας προς το κέντρο της πόλης, άκουσα έναν άντρα να φωνάζει «τριαντάφυλλο, λεμόνι» και είδα τον μπαμπά να χαμογελά. «Είναι ο κύριος Αντώνης» μου είπε, «πουλά παγωτό στην πόλη από πάντα». Καθώς πλησιάσαμε είδα έναν ηλικιωμένο άντρα, πάνω σε ένα ποδήλατο, με ένα μεγάλο κυλινδρικό δοχείο στο μπροστινό μέρος. Κοίταξα τον μπαμπά και μου χαμογέλασε

ξανά σφίγγοντάς μου το χέρι. Λίγα λεπτά αργότερα κρατούσαμε τα σορμπέ μας τριγυρνώντας στην πόλη – αυτός λεμόνι, και εγώ τριαντάφυλλο. Τον πετύχαμε ξανά την πρώτη φορά που ο Μαρκ ήρθε στη Λευκωσία αλλά όταν ήρθαν τα παιδιά δεν περιφερόταν πλέον με το ποδήλατο του στην πόλη, και έτσι αναγκάστηκαν να συμβιβαστούν με παγωτό από την παγωταρία. Οι γεύσεις ωστόσο παραμένουν το ίδιο καλές.

Καθώς περνούσαμε την Ερμού, ο μπαμπάς μου εξήγησε πως κάποτε ήταν ο πιο πολυσύχναστος και ο πιο σημαντικός δρόμος της πόλης. Δεν μπορούσα να τον πιστέψω και ακόμη και τώρα δυσκολεύομαι να καταλάβω πώς θα ήταν η Λευκωσία χωρίς σύνορα, συρματοπλέγματα και ουδέτερη ζώνη. Η Ερμού πλέον αποκτά ξανά τη ζωντάνια της, αλλά παραμένει κομμένη στα δυο από την «πράσινη γραμμή» και τα τσουβάλια, τα οποία θυμάμαι να βρίσκονται εκεί όλα αυτά τα χρόνια. Άραγε θα μπορέσουν ποτέ τα παιδιά ή εγώ να την δούμε όπως τη θυμάται ο μπαμπάς από τα νιάτα του;

Καθώς στρίψαμε σε άλλη γωνιά, μου έδειξε την εκκλησία της Φανερωμένης και τα Τρία Φανάρια. Λατρεύω που αυτό το καφενείο ακόμα μοιάζει ίδιο με τότε, και που τα παιδιά μου παίρνουν μια ιδέα από τη Λευκωσία του παρελθόντος, κάθε φορά που πηγαίνουμε εκεί για κουλουράκια και γάλα τριαντάφυλλο. Ποτέ δεν θα ξεχάσω εκείνη την ημέρα αλλά δεν ξέρω αν ο μπαμπάς μου τη θυμάται.

Καθώς μεγαλώνει, το παρελθόν είναι πιο οικείο από το παρόν και η Λευκωσία παραμένει μια σταθερή αξία για αυτόν και μέσα από αυτόν, και για μένα.

Καλή επιτυχία και πολλά φιλιιά!
Αντζελα χχ

From: Angela Michael
Date: **16 October 2019 at 00:44:51**
To: Kyriaki Costa

A Personal Archaeology of Lefkosia

Dear Kyriaki

When I think of Lefkosia I remember a day back in the early 1980s when I first explored the city properly with my dad.

Back then my hand felt so small in his. Even though his hand was big and calloused with rough skin from years and years of hard work, I always loved the feeling of love and security I had when we were hand in hand. Now, so many years later, his hand is soft and feels small and frail in my hand but the feeling of love remains.

All those years ago, when he took me by the hand and guided me through the old town he was a man with purpose, success and vigour. He was as smart as always in his creased trousers and smart shirt. I was a small scruffy child with swinging plaits, a clumsy gait, and dusty, sandalled feet. I can't remember why we were alone together in the old town that day. It was nearly Easter and my first time celebrating Easter in Cyprus. We had passed the Pancyprian Gymnasium, where he talked about his missed opportunities and the 'heroes' of the past in 'the struggle'. When I pass by the Gymnasium now I wonder what would have been if he had been given those chances. Every time I return to the area it is changed. When I first brought Mark (about 15 years ago) the houses were crumbling and derelict. Now, when I take the children for a walk through their capital, many of the houses have been smartened up and look almost good as new.

A bit further down, we're at the Archbishopric and the giant statue of Makarios - I don't know if it was there back then, but in my memory it was there. As we carried on towards the city centre I heard a man calling 'rose, lemon', and I saw dad smile. 'It's kyrios Antonis' he told me, 'he has sold ice cream in the city forever'. As we got closer I saw an older man on a bicycle with a large cylindrical container on the front. I looked at dad and he smiled again and squeezed my hand. A few moments later we were carrying our sorbets wandering around the city - lemon for him, rose for me. We found him again the first time Mark came to Lefkosia, but he was no longer cycling around the city by the time the

children came along, so they had to make do with ice cream from the cafe. The flavours are still as good as always though.

As we passed Ermou dad told me this was once the busiest and most important street in the city. I couldn't believe him and even now I struggle to understand what a Lefkosia without borders, barbed wire and a buffer zone would be like. Ermou is now coming back to life but it remains separated in two by the 'green line' and sandbags that I remember from all those years ago. Will the children or I ever see it the way dad remembers it from his youth?

As we turned another corner he pointed out the church at Phaenromneni and Tria Phanaria. I love that this cafe still looks the same as it did then, and that my children now get a glimpse of the Lefkosia of the past when we go there for koulourakia and rose milk. That day has never left me but I don't know if my dad remembers it. As he gets older the past is more familiar than the present and Lefkosia remains a constant for him, and through him, for me too.

Good luck and many kisses!

Angela xx

Interweaving time

At first glance it is of course nature that marks the passage of time most noticeably in the physical world: sunshine, rain, wind, vegetation and, of course, the animal, non-human world. We must only look at the abandoned houses in forgotten villages across Cyprus that have been taken over by—almost returned to—the Earth.

There is, however, another way in which time is made legible: by human intervention—almost the opposite of nature.

Through continuous adaptation and reinterpretation of the human-built environment, the human hand also makes its mark and adds to the showing and telling of time. A city for example, which in one sense is an inherited “natural” environment, passed on from one generation to the next to become the context and background to a given culture, is legible not only in the way it ages through nature, but in the way it is appropriated by the current generation.

These accumulated acts of appropriation—the many repairs, additions, adaptations, transformations, reinventions, in a word: the interventions—make up their own body of work and are a reflection of contemporary culture. Aesthetics here are not key, but rather function and innovation. Sometimes it is known as “architecture without architects”, and if we step back and view this ongoing phenomenon with the cool gaze of an observer, we could almost say that the appropriation of an inherited built environment constitutes an external force; and that this external force, man-made and intentional though it is, can be understood as “natural” in the way that it contributes to the passing and telling of time. Together with nature, this human endeavour can thus be understood as a self-sufficient and self-fulfilling system of increased interdependence between us and the world-of “growing roots”, of interconnecting.

And so this craftsmanship within the human-built construct of the city is on the one hand obvious, and on the other continually surprising. It is manmade, and at the same time a force of nature. Discovering and collecting examples of this “interwovenness” is such a joy presumably because they offer a glimpse into the elaborate and intricate nature of our kinship with the world.

Pavlik Frank, Montreal, October 2019

Daily Episodes

by Marina Kassianidou

First day at school

As a newly appointed primary school teacher, my grandfather was sent to the village of Trachoni. The school—a rectangular room—was surrounded by a big disheveled field, full of trash, weeds, and wandering animals, such as chickens owned by the villagers. On the first day of school, my grandfather would have his students clean and tidy up the yard. They would remove weeds, throw away trash, and build a fence around the yard, using whatever rocks and pieces of wood they could find. At Trachoni, the students used the yard as a playground. At other villages, with better water supply, my grandfather would have the students plant flowers and vegetables around the school grounds. They would then care for these plants throughout the school year. Gardening, my grandfather tells me, was part of the school curriculum at the time. It was one of the activities the students would engage in during the afternoons. The students essentially acted as the caretakers of the school grounds, cleaning, weeding, and watering the garden. Education began by learning how to take care of the surrounding space, the space in which teacher and students lived, worked, and learned, day in day out.

The sink in the garden

My grandmother had been eyeing the sink ever since my parents announced their decision to replace it with a new one. When they were buying equipment for the kitchen of their newly built house, a few years earlier, the brown ceramic sink caught their eye. They thought it would look good next to the wooden cupboards. Over time, they realized that it was too small and not particularly convenient. They began talking about replacing it with a bigger stainless steel sink. That is probably when my grandmother went into action. I picture her walking around the house and garden, searching for and closely studying whatever needed adjusting or mending, thinking of how the sink might be put to use. She likely asked my grandfather to help her move the sink outside. She placed it by the stairs leading from the veranda to the garden and planted parsley inside. The drain holes at the bottom of the sink allow excess water to escape whenever she waters the parsley. She also arranged several small flower pots on the side, where the drying rack for the dishes would normally be found. In the new incarnation of the sink, the washed dishes have been replaced by a series of colorful flower pots, one next to the other.

Make-do

Kyriaki tells me about all the micro-interventions she has been observing and documenting in Nicosia. A sheet of taped nylon taking the place of a broken car window; an improvised cassette tape player handle made out of yellow wire; a missing pavement tile replaced by another tile, not quite the same as the tiles surrounding it but close enough. In some cases, she asks craftspeople to mend the damage and wear and tear that she notices around the city—the broken corner of a step, an uneven pavement, a disintegrating stone wall. An impulse to repair a used and broken city, using whatever limited means are readily available and whatever time and expertise people can offer. A kind of bottom-up caretaking of space. Attempts at preserving, restoring, fixing, improving, and reusing, which, however temporary they may be, suggest an active taking of responsibility. An aesthetics of makeshift care; a make-do-and-mend attitude.

Make-do. Making and doing. An active tending to space and a looking after. Making, doing, being. Making, doing, being, becoming.

I think of my grandfather teaching his students to take care of their surroundings and of my grandmother giving another life to that inconveniently small brown ceramic sink.

Head and hand series / Kyriaki Costa

Οι άνθρωποι έχουν ως προορισμό την ενασχόληση με υλικά πράγματα. Είμαστε ανθρώπινα «ζώα» στην δουλειά, φτιάχνουμε πράγματα, είμαστε κατασκευαστές. Αυτή η ιδιότητα χαρακτηρίζει μια διαρκή, βασική ανθρώπινη παρόρμηση, η οποία είναι η επιθυμία του να κάνεις μια δουλειά καλά για χάρη της δουλειάς. Δεξιοτεχνία είναι η λέξη, η ανθρώπινη αρετή του να παρεμβαίνεις και να μετασχηματίζεις τον υλικό κόσμο με μια επιδέξια πρόθεση. Αντιπροσωπεύει την ξεχωριστή ανθρώπινη κατάρταση του να εμπλέκεσαι με τη χειρωνακτική εργασία σε μια διεργασία όπου το χέρι συναντά την καρδιά, η τεχνική συναντά την επιστήμη, η τέχνη συναντά τη δεξιότητα. Είναι ένας συνεχής διάλογος μεταξύ συγκεκριμένων πρακτικών και σκέψης. Ο Δυτικός πολιτισμός είχε μια βαθιά ριζωμένη δυσκολία στο να κάνει τη σύνδεση σκέψης και καρδιάς, στο να ενθαρρύνει και να αναγνωρίσει την παρόρμηση της χειροτεχνίας. Η ιστορία έχει χαράξει λανθάνουσες γραμμές, διαχωρίζοντας την πρακτική από τη θεωρία, την τεχνική από την έκφραση, τον τεχνίτη από τον καλλιτέχνη και η σύγχρονη κοινωνία υποφέρει από αυτή την ιστορική κληρονομιά. Εν τούτοις, ο τεχνίτης, προσδιορίζει τον ενδιαμέσο χώρο ανάμεσα στον καλλιτέχνη και στο έργο, χωρίς αυτόν ο καλλιτέχνης απλά δεν θα μπορούσε να υπάρχει και αυτή η σχέση διαρκεί ανά τους αιώνες της ανθρώπινης ύπαρξης. Μερικές φορές και οι δυο αρετές συναντιούνται στον ίδιο άνθρωπο, μερικές φορές η τεχνική και η καλλιτεχνική πρόθεση είναι οι δυο όψεις του ίδιου νομίσματος. Οι διαχωριστικές γραμμές είναι πραγματικά ασαφείς.

Η δεξιοτεχνία εμπεριέχει τις διαστάσεις της δέσμευσης, της κρίσης, της φαντασίας και μια προσδοκία για ποιότητα. Οι δεξιότητες ξεκινούν ως σωματικές πρακτικές και η τεχνική κατανόηση αναπτύσσεται μέσα από τις δυνάμεις της φαντασίας. Συνεπώς, δεξιότητες, σώμα και φαντασία πηγαίνουν χέρι-χέρι σε μια αδιάρρηκτη ενότητα. Ο καλός τεχνίτης χρησιμοποιεί λύσεις για να ξεσκεπάσει νέες περιοχές. Και αυτό το κατορθώνει, όταν προσπαθεί να επιδιορθώσει κάτι, με σκοπό να το κάνει πρακτικό, για να παρέμβει στο υπάρχον υλικό περιβάλλον, χρησιμοποιώντας την προσωπική του μαεστρία και ματιά, τη δική του αισθητική, αφήνοντας το από το στίγμα στον χώρο και στον χρόνο. Η επίλυση και ο εντοπισμός προβλήματος σχετίζονται στενά μέσα στο μυαλό του, ενώ οι κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες συχνά στέκονται εμπόδιο στην πειθαρχία και στη δέσμευσή του. Η σπουδαιότητα των πόρων και η επίγνωση των υλικών διατηρούν σημαντική θέση στη μακρά ιστορία της δεξιοτεχνίας, μια ιστορία η οποία εκτείνεται από την αρχαία Μεσοποταμία μέχρι τις μέρες μας, και που συχνά εκφράζεται και γίνεται αντιληπτή με τους πιο απροσδόκητους τρόπους.

Ως καλλιτέχνης, πάντα γοητευόμουν από τις παρεμβάσεις των τεχνιτών στον δημόσιο χώρο. Αυτές οι μικρές παρεμβάσεις, – είτε αποτελούσαν μέρος ενός ευρύτερου σχεδίου είτε επιβάλλονταν από την ανάγκη – οι οποίες εκτελούνταν σύμφωνα με τη φιλοδοξία του τεχνίτη, κατέληγαν στο να συνθέσουν μια ενδιαφέρουσα πολυφωνία στο δομημένο περιβάλλον. Μερικές φορές μπορούν να παράγουν πραγματικές ανατροπές στις υπάρχουσες μορφές και να προκαλέσουν το βλέμμα σε μια νέα οπτική και αντίληψη του δημόσιου περιβάλλοντος. Ο τρόπος με τον οποίο ένας τεχνίτης χρησιμοποιεί τη δεξιότητα, τη φαντασία και τη μαεστρία του προσπαθώντας να επιδιορθώσει κάτι ή να το κάνει πιο πρακτικό και καταλήγει να δημιουργήσει μια νέα διάσταση στο δομημένο περιβάλλον, είναι ένα σιωπηλό αλλά ταυτόχρονα συναρπαστικό κεφάλαιο στην ιστορία της δεξιοτεχνίας. Με τέτοιο τρόπο, θα μπορούσαμε να πούμε ότι οι χώροι στους οποίους ζούμε, είναι γεμάτοι από τέχνη και κατασκευές από τη στιγμή που κουβαλούν μοναδικά διακριτικά δείγματα μαεστρίας/δεξιοτεχνίας.

Αν το πλαίσιο είναι η δομή, η τάξη και η συνήθης κανονικότητα των σχημάτων, των χρωμάτων και των υλικών, τότε η αυθόρμητη εργασία του τεχνίτη, η τεχνική και η προσέγγισή του, ο δικός του τρόπος σκέψης με τα χέρια θα μπορούσε να αποτελέσει τη δύναμη αποδόμησης η οποία μας προσκαλεί σε μια νέα ανάγνωση του χώρου γύρω μας. Εν τέλει, η μεταμόρφωση και η προσαρμογή παίζουν πιο σημαντικό ρόλο στην ιστορία του υλικού κόσμου και οι τεχνίτες είναι αυτοί που ενσαρκώνουν τον ρόλο αυτό στο πέρασμα των γενεών.

Head and Hand series / Kyriaki Costa

Humans are primally concerned with material objects. We are human animals at work, we make things, we are makers. This quality gives rise to an enduring, basic human desire to do a job well for its own sake. Craftsmanship is the word, the human quality of intervening and transforming the material world with skillful intention. It represents the special human condition of being engaged in manual labor, where the hand meets the heart, technique meets science, and art meets skill. It is a constant dialogue between concrete practices and thought. Western civilization has had a deep-rooted difficulty in acknowledging the connection between the head and heart, in encouraging and recognizing the impulse of craftsmanship. History has drawn misconstrued lines in an attempt to differentiate practice and theory, technique and expression, the craftsman from the artist, and modern society carries the burden of this historical inheritance. Yet the craftsman defines the intermediary space between the artist and the opus. Without his/her presence, the artist simply cannot exist, and this relation has traversed the centuries of human creation. Sometimes both qualities are identified in same person and sometimes technique and artistic intention form two sides of the same coin. The dividing lines are undefined.

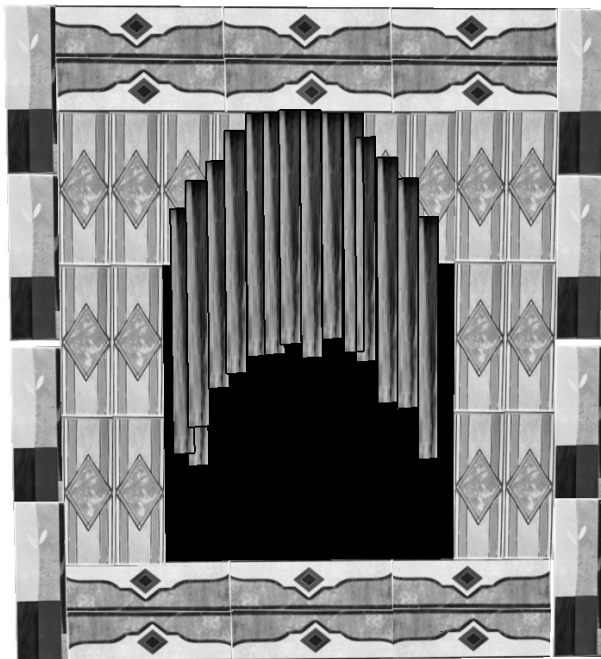
Craftsmanship encompasses dimensions of commitment, judgment, imagination and an aspiration for quality. Skills begin as bodily practices and technical understanding develops through the potentialities of imagination. Therefore, skills, the body and the imagination walk hand in hand in an unyielding unity. A good craftsman uses solutions to uncover new territories. These emerge when he attempts to fix something in order to provide it with an enhanced practicality, when he intervenes in the existing material landscape through the use of his personal mastery, gaze, and aesthetics, leaving his personal touch in space and time. Problem-solving and problem-finding are intricately tied in his mind, while social and economic conditions can sometimes act as an obstacle to his discipline and commitment. The importance of resources and the knowledge of materials have maintained a crucial position in the long history of craftsmanship, a history that extends from ancient Mesopotamia to our times, and which is often expressed and perceived in the most unexpected ways.

As an artist I have always been fascinated by the interventions of craftsmen in public space. These small interventions - either as part of a broader plan or as

dictations of necessity - which are executed in accordance to the craftsman's aspirations, bring about an intriguing pluralism in the structured environment. In certain cases, these interventions can bring about actual subversions of existing forms and can provoke a renewed observation and comprehension of the public environment. The craftsman's use of his own skill, imagination and mastery, in his attempt to repair something or make it more practical, can culminate in the introduction of new dimensions to the structured environment, even though this can be a discreet and silent process. In a way, we could say that the spaces we live in are full of art and craftsmanship, as they carry unique, delicate samples of mastery.

If structure acts as the framework, the order and the usual normality of forms, of colors and materials, then the spontaneous work of the craftsman, his technique and approach, his own elaboration of manual thought, could be the power of deconstruction which calls upon a new reading of the space around us. After all, metamorphosis and adaptation play a vital role in the history of the material world, and craftsmen are those who embody this role across generations.

Η **Κυριακή Κώστα** γεννήθηκε στη Λευκωσία της Κύπρου.

Η δουλειά της διερευνά τη συλλογική μνήμη χρησιμοποιώντας προσωπικές αφηγήσεις μέσα από ιδεολογικές αναλύσεις ανθρώπινων νοημάτων, φολκλορικό ρομαντισμό και αντιλήψεις πραγματικότητας και φαντασίας. Η καλλιτεχνική της προσέγγιση εμβαθύνει μέσα σε απροσδιόριστους χώρους του περιβάλλοντος και στην ανθρώπινη συμπεριφορά. Η πρακτική της είναι ένα συνοθύλευμα σύγχρονης τεχνολογικής πρακτικής και παραδοσιακών μεθόδων. Επίσης, η Κώστα συμμετέχει ενεργά σε ακτιβιστικές πρωτοβουλίες στην Κύπρο, οι οποίες εστιάζουν σε περιβαλλοντικά θέματα καθώς επίσης και στα κοινά.

Ο **Pavlik Frank** είναι αρχιτέκτονας με έδρα το Βερολίνο (γεννημένος το 1979 στο Μόναχο), με καταγωγή από Αγγλία και Ρωσία, ο οποίος πέρασε όλα τα καλοκαίρια της παιδικής του ηλικίας στο εξοχικό των γονιών του στο χωριό Λυσός στο δυτικό μέρος της Κύπρου, κοντά στην Πόλη Χρυσοχούς. Το νησί, καθώς και η αγάπη του γι' αυτό, είναι σημαντικό κομμάτι της ταυτότητάς του, και το επισκέπτεται συχνά. Είναι παντρεμένος και έχει αποκτήσει δίδυμες κόρες.

Η **Μαρίνα Κασσιανίδου** είναι εικαστικός. Ζει και εργάζεται στη Λεμεσό και στο Boulder του Κολοράντο, ΗΠΑ. Είναι Επίκουρη Καθηγήτρια στο Τμήμα Τέχνης και Ιστορίας της Τέχνης στο Πανεπιστήμιο του Κολοράντο Boulder.

Η **Angela Monaghan** είναι αρχαιολόγος, γεννηθείσα στη Μεγάλη Βρετανία και με καταγωγή από την Ελλάδα και την Κύπρο. Εστίασε την αρχαιολογική της έρευνα γύρω από τις επιπτώσεις που είχε η σύγχρονη πολιτική κατάσταση στο πώς αντιλαμβάνονται οι Ελληνοκύπριοι το ίδιο τους το παρελθόν. Ζει στο Λονδίνο με τον σύζυγο και τα δύο παιδιά της, και επισκέπτεται την Κύπρο όσο πιο συχνά μπορεί.

Η **Iris Nibbering** (23 ετών από την Ολλανδία) πραγματοποίησε προπτυχιακές σπουδές στην Πολιτισμική Ανθρωπολογία και στην Κοινωνιολογία της Ανάπτυξης. Στα πλαίσια της ειδίκευσής της στις μεταπτυχιακές της σπουδές με τίτλο Συγκρούσεις, Εδάφη & Ταυτότητες (Ανθρωπογεωγραφία) πραγματοποιεί έρευνα σχετικά με τη χρήση του δημόσιου χώρου από τους νέους Κύπριους νότια της Λευκωσίας.

Η **Ελεονώρα Αντωνιάδου** είναι ακαδημαϊκός, ερευνητής και παράλληλα εξασκεί το επάγγελμα του αρχιτέκτονα. Σπούδασε αρχιτεκτονική στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (2002-2008) και έκανε μεταπτυχιακές σπουδές στην αρχιτεκτονική σχολή Architectural Association του Λονδίνου (2008 - 2010). Ακολούθως απέκτησε δίπλωμα Σχεδιαστή Μόδας από το Frederick Institute of Technology (2011-2015). Από το 2012 μέχρι και σήμερα διδάσκει στην Αρχιτεκτονική σχολή του Πανεπιστημίου Frederick στην Λευκωσία στον Τομέα της Σύνθεσης και σε μαθήματα της αρχιτεκτονικής σύνθεσης και του σχεδιασμού. Ασχολείται με την έρευνα, σε θέματα που αφορούν την διεπιστημονική προσέγγιση στην εκπαίδευση του αρχιτέκτονα και στην εξεύρεση νέων παιδαγωγικών μεθοδολογιών, που είναι και η πρόταση της για διδακτορικό τίτλο στο πανεπιστήμιο Royal Academy of Arts του Λονδίνου. Έχει συμμετάσχει σε ερευνητικές ομάδες, συνέδρια, εργαστήρια αρχιτεκτονικής και αρχιτεκτονικούς διαγωνισμούς στην Κύπρο και στο εξωτερικό με διακρίσεις. Το 2011 ίδρυσε το αρχιτεκτονικό γραφείο "superside studio" .

Kyriaki Costa was born in Nicosia, Cyprus.

Her work investigates collective memory using personal narratives within ideological analyses of concrete human significations, folkloric romanticism and conceptions of reality and the imagination. Her artistic approach delves within undefined spaces in the environment and in human behavior. Her work practice is a conglomeration of contemporary technological practices and traditional methods. Finally, Costa also actively participates in activist initiatives in Cyprus that focus on environmental issues as well as the commons.

Pavlik Frank is an architect based in Berlin (born 1979 in Munich), of English-Russian origin, who spent every summer of his childhood at his parents' summer house in the village of Lysos in western Cyprus, near Polis Chrysochou. The island, and his love for it, is a huge part of his identity, and he often returns. He is married and has twin daughters.

Marina Kassianidou is a visual artist who lives and works in Limassol, Cyprus, and Boulder, Colorado, USA. She is Assistant Professor in the Department of Art and Art History at the University of Colorado Boulder.

Angela Monaghan is a British born Greek Cypriot with a background in archaeology. She focused her archaeological study on the impact of the modern political situation on how Greek Cypriots interpret the past. She lives in London with her husband and two children and visits Cyprus as often as she can.

Iris Nibbering (23, The Netherlands) did her Bachelor in Cultural Anthropology and Development Sociology. As part of her Master's specialization in Conflicts, Territories & Identities (Human Geography), she has been doing research about the use of public space among young Cypriots in the south of Nicosia.

Eleonora Antoniadou is an architecture educator, design researcher and practitioner. She holds a Degree in Architecture (Aristotle University Thessaloniki, 2008), as well as an MA from Architectural Association, London, 2009. She also holds a diploma in Fashion Design (Frederick Institute of Technology, Nicosia, 2015). Since 2012 she is a tutor at the Architecture Department of Frederick University teaching Architecture Design and Communication Skills. Her main field of research as well as her proposal for a Phd title at Royal Academy of Arts, London, is based on the emerging design practices as an interdisciplinary approach towards a new hybrid pedagogical methodology for design education. She has organized and participate in several workshops, conferences and architectural competitions in Cyprus and abroad with various distinctions. She is the founder of the architecture firm "superside studio" undertaking public and private projects.

Ο κατάλογος αποτελεί μέρος του πρότζεκτ «Head and Hand» που ξεκίνησε το 2013 και βρίσκεται σε εξέλιξη. Εκδόθηκε με αφορμή την έκθεση «"Καινοτόμες λύσεις ροής / Head and Hand series» που διοργανώνεται στο Φυτώριο Εικαστικής Καλλιέργειας στις 2 - 29 Νοεμβρίου 2019, στο πλαίσιο των δράσεών του με τίτλο "Platform: A Climate Challenge".

Περιεχόμενο: Κυριακή Κώστα

Συντελεστές υλοποίησης:

Τεχνίτες: Μάριος Χριστοδούλου, Μιχάλης Κάσαρτος, Αντρέας Αντωνίου, Κώστας Ρουσιάς, Αντρέας Μουσκής

Κείμενα: Angela Monaghan, Ελεονώρα Αντωνιάδου, Iris Nibbering, Μαρίνα Κασσιανίδου, Pavlik Frank, Κυριακή Κώστα

Ιδιαίτερες ευχαριστίες: Angela Monaghan, Ελεονώρα Αντωνιάδου, Iris Nibbering, Μαρίνα Κασσιανίδου, Pavlik Frank, Εύη Φιλίππου, Karin Varga, Σύνδεσμος Εικαστικών Κύπρου, Μόνικα Ασημένου, Ευαγόρας Βανέζης, Κυριάκος Θεοχάρους, Βάγια Ροπόκη, Σοφία Γεωργίου

Μετάφραση: Ελένη Αντωνίου, Lizzy Ioannidou, Αναστασία Κιούση
Σχεδιασμός: Phaneromenis70

Εικόνες: Κυριακή Κώστα

Εκτύπωση: KEMANES print shop

Το πρότζεκτ στηρίζουν: Vassos Eliades Ltd, KEMANES print shop, εταιρεία CHAPO, QUALITY STONE Andreas Mouskis, C.ROUSHAS TheContractors, PC's Copy Center, Goethe-Institut, ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ,ΕΙ.ΚΑ.

Copyright © 2019, Κυριακή Κώστα

ISBN: 978-9963-2383-9-2

This catalogue is part of the Head and Hand project which was initiated in 2013 and is ongoing. It has been published on the occasion of the exhibition Innovative Flow Solutions / Head and Hand series taking place at Phytorio between 2 - 29 November 2019, within the framework titled "Platform: A Climate Challenge".

Content: Kyriaki Costa

Contributors:

Technicians: Marios Christodoulou, Michalis Kasartos, Andreas Antoniou, Costas Roushas, Andreas Mouskis

Texts by respective contributors: Angela Monaghan, Eleonora Antoniadou, Iris Nibbering, Marina kassianidou, Pavlik Frank, Kyriaki Costa

Special thanks: Angela Monaghan, Eleonora Antoniadou, Iris Nibbering, Marina kassianidou, Pavlik Frank, Evi Philippou, Karin Varga, EI.KA - Visual Artists Cyprus, Monica Asimenou, Evagoras Vanezis, Kyriakios Theocharous, Vaya Ropoki, Sophia Georgiou

Translation: Eleni Antoniou, Lizzy Ioannidou, Anastasia Kioussi

Design: Phaneromenis70

Images: Kyriaki Costa

Printing: KEMANES print shop

The project is supported by: Vassos Eliades Ltd, KEMANES print shop, Chapo Group, QUALITY STONE Andreas Mouskis, C.ROUSHAS TheContractors, PC's Copy Center, Goethe-Institut, CULTURAL SERVICES, EI.KA.

Copyright © 2019, Kyriaki Costa

ISBN: 978-9963-2383-9-2

